

Sång- och musikfesten i Borgå 11—12 juni 1898.

Den ständigt växande anslutning de af Svenska Folkskolans Vänner anordnade sång- och musikfesterna vunnit har ådagalagt, att dylika fester, afsedda för hela Finlands svenska befolkning, hädanefter svårligen kunna ega rum annanstädes än i våra största städer. Bland dessa åter kunna af naturliga skäl blott de komma i fråga, som utgöra centra i bygder med talrik svensk befolkning, d. v. s. Helsingfors, Åbo och Vasa. Då på grund häraf dylika väckelserika tonfester ej kunna anordnas så ofta önskligt vore, vaknade redan strax efter festen i Åbo sommaren 1897 tanken att på mellantiderna mellan de stora festerna anordna mindre lokala sådana med i hufvudsak likartadt program.

I början af september sistförflutna år väktes sålunda af tidningspressen i Borgå förslaget att under sommaren i staden anordna en svenskspråkig sång- och musikfest för östra Nyland. Svenska klubben i Borgå, som jämte sin folkbildningsafdelning i mån af krafter sökt medvärka i upplysningsarbetet i östra Nylands svenska bygder, tog uppslaget under diskussion. Denna utföll så, att klubben, som ansåg en sång- och musikfest för nämnda område synnerligen önskvärd, beslöt ikläda sig ansvarighet för de med en dylik fest förenade kostnaderna.

Då emellertid Svenska klubben insåg, att festens resultat i hög grad blefve beroende af det intresse områdets sång-, musik- och öfriga allmogeföreningar skänkte tanken på en dylik, beslöt den erbjuda dessa föreningar den största möjliga bestämmanderätt med afseende å festens gestaltning. Genom en i oktober utsänd rundskrifvelse utröntes allmogens önskningsmål härutinnan. Med hänsyn till dessa beslöts, att festen skulle ega rum 11—12 juni, och att vid densamma inga täflingar skulle förekomma.

Af de på klubbens cirkulär ingångna svarsskrifvelserna framgick, att man öfveralt i bygderna med glädje hälsat förslaget om en sång- och musikfest. Detta var för klubben en maning att oförtöfvadt skrida till nödiga förarbeten för densamma. En festbestyrelse tillsattes bestående af 36 personer, fördelade på särskilda sektioner, och förberedelserna bedrefvos med sjudande ifver. I början af februari detta år utfärdades definitiv inbjudning till östra Nylands svenska sång- och musikföreningar. Inom kort begynte anmälningar inkomma, och då alla föreningar, som ärnade medvärka vid festen, därom anmält, befans de aktivt deltagandes antal uppgå till ej mindre än 336 personer. De fördelade sig på de olika föreningarna sålunda:

1) blandade körer:

Borgå arbetarförenings sångkör (ledare: döstumsskoleföreståndaren O. Vichmann)	25
Arbetets Vänners i Kotka blandade kör (ledare: kapellmästaren J. G. Lindell)	14
Arbetets Vänners sångkör i Lovisa (ledare: mag. A. Relander)	32
Pernå sångkör (ledare: folkskollärarinnan A. Sangren)	16
Veckoski blandade kör (ledare: läraren J. Forsberg)	25
Arbetets Vänners sångkör i Pyttis (ledare: folkskolläraren K. M. Hildebrand)	15
Esbo skärgårdskör (ledare: folkskollärarinnan Hanna Hagbom)	21
Lappträsk blandade kör (ledare: folkskolläraren N. Silfvast)	20
Liljendals sångförening (ledare: kantor V. Karlsson)	33
Arbetets Vänners i Tölö sångkör (ledare: hr Otto Liukkonen)	27
Dickursby sångförening (ledare: kantor H. Huttunen)	26

2) manskörer:

Liljendals frivilliga brandkårs manskör (ledare kantor V. Karlsson) 13
--

3) kvinnokörer:

Emsalö Skärflickor (ledare: Emilia Gustafsson)	11
Mörskom svenska fruntimmers sångkör (ledare: folkskolläraren Karl Hellstén)	9

4) hornkapell:

Borgå hornkapell (ledare: kapellmästaren K. F. Lindén)	7
Borgå F. B. K:s hornkapell (ledare: kapellmästaren K. F. Lindén)	7
Lovisa hornseptett (ledare: kapellmästaren Chr. Haupt)	8
Lappträsk hornkapell (ledare; kantor Aug. Karlsson)	6
Sibbo kyrkobys hornkapell (ledare: kapellmästaren K. F. Lindén)	7
Söderkulla Musikförening (ledare: hr Aug. Werner)	9
Mörskom hornkapell (ledare: muraren H. Fredriksson)	5

Småningom nalkades dagarna för festen. Redan om fredag, dagen före dess öppnande, sågos talrika skaror af festdeltagare strömma till staden. De flesta anlände dock först om lördag, en del med ångbåt, en annan med bantåg eller häst. Vid ångbåtsbryggan, järnvägsstationen och på landsvägen utanför stadsporten voro marskalkar de kärkomna gästerna till möte för att ledsaga dem till deras resp. logis, som redts i stadens folkskolor och privata svenska fruntimmersskolan.

Kl. 11 f. m. samlade sig de i festen aktivt deltagande i folkskolehuset vid Nikolajgatan, där enhvar erhöll ett festmärke och hvarje förening ett standar i blått och hvitt med föreningens namn trykt på det hvita midtelfältet.

På den rymliga skolgården ordnade sig sångarskarorna, hvarje förening med sitt standar i spetsen. Omsider satte sig det långa tåget i rörelse mot festplanen å lyceets gård. Under tonerna af en hurtig marsch skred tåget fram, erbjudande en vacker anblick. De talrika blåhvita standaren fladdrade för den friska förmiddagsbrisen, de ljusa, festklädda skarorna lyste af ungdom och lefnadslust. Inom ett par föreningar hade medlemmarna anlagt liknande klädedräkt. Sälunda buro flickorna från Liljendal och de från Veckoski likadana klädningar i ljusa, glada färger.

Dagen till ära hade hela staden anlagt festskrud. Från alla offentliga och talrika privata hus svajade flaggor, antydande att det var fest. Största mödan hade dock nedlagts på festplanens lyceigårdens dekorerings. Rikligt skuggad af högresta björkar, dem elever i gångna tider planterat kring sitt lärovärk, var den än ytterligare af kärleksfulla händer smyckad till fest. Från porten, som höghväldf rest sig i hörnet af Alexanders- och Biskopsgatorna, ledde en buktad gång in till själfva festplanen. Framför lyceibyggnaden var den stora musikestraden uppförd, rymmande 400 personer. Framsidan af denna, målad i matt, röd färgton, slutade i hvardera änden med en mandolin, utförd i näfver. Ofvan dessa tronade Nylands och Borgå stads vapen. Högst svajade flaggor i rött och gult. Från sidorna ledde in emot fonden höga barriärer, omslingrade af grönskande girlander. Djupast i fonden stodo tvänne lyror stödda mot en tvärbalk, å hvilken lästes de första takterna af «Vårt land». Öfverst sträkte en guldgul lyra, inramad inom cypresslika enar, sina armar mot höjden.

Då alla sångföreningar och kapell anländt till festplanen och uppställt sig kring musikestraden, beträddes talaretribunen af festbestyrelsens ordförande, borgmästar Michael Schauman, som i hjärtliga ord hälsade sångens och musikens idkare välkomna till denna tonernas fest. Sedan efter hr borgmästarens tal uppstämts «Vårt land», skildes man åt för att egna tiden åt förberedelser för den stora festkonsertern följande dag.

Efter de täta repetitionernas slut voro samtliga i festen aktivt deltagande af festbestyrelsen inbjudna till en utfärd till Kokonudden, stadens nyligen anlagda folkpark. Mot kvällen sågs den talrika festsmyckade ungdomen styra kosan ner till hamnen, därifrån ångslupar befordrade densamma öfver till målet för färden. Då den sista båten landat, ljöd anghvisslan, kallande samman de redan här och där i vårgrönskan lägrade ungdomsskarorna. Ordnade såsom på förmiddagen bestego de bärgskrönet, därifrån en härlig utsikt utbredde sig öfver glittrande fjärdar och leende sund och ångar i fagraste försommarskrud. Tal följde på

tal, tändande och manande ljödo skaldens ord i dikten «Den femte juli», och från krönet klingade den hundrastämmiga sången buren på tonernas vingar vida ut öfver näjden. Under en paus mellan sångerna framträdde d:r P. Nordmann och bragte en hälsning från Svenska Folkskolans Vänners direktion i Helsingfors, å hvars vägnar han till musikfestens bestyrelse öfverlämnade en gåfva af 300 mark för befrämjande af musikaliska syften bland östra Nylands befolkning.

Den ljusa sommarnatten var redan långt framskriden, då sångarne, trötta efter dagens mödor, återvände till sina härbärgen i staden för att i hvilan hämta krafter för morgondagen, då den stora festkonserten skulle gå af stapeln.

* * *

Med strålände sol och klarblå himmel gick söndagen in. Redan i arla morgonstunden drogo sångföreningarna och hornkapellen åtföljda af talrika folkskaror upp till Näsebacken, som höjer sig brant på västra stranden af ån, och därifrån en förträfflig utsikt erbjuder sig öfver «gamla Borgå». Från terrassen, kransad af åldriga furor och vårgröna björkar, ljödo snart de mäktiga tonerna af «Vår Gud är oss en väldig borg» ut öfver den i sabbatsmorgonens lugn hvilande staden. — Nära invid terrassen ligger stadens begravningsplats, där Runebergs stoft hvilar. Hit styrde allmänheten sina steg för att i toner egna sångarkungens minne sin hyllning.

Den stora festkonserten begynte kl. 3 e. m. Den var afsedd att blifva festens glanspunkt, och den blef också en stund af högtidsstämning, från hvilken säkert enhvar fört med sig minnen, som sent skola blekna. Från när och fjärran hade sångens och musikens vänner stämt möte, så att hela antalet vid festen närvarande steg till öfver 4,000 personer. En stor del utgjordes af allmoge från den omgifvande landsbygden.

Festen inleddes med den storslagna koralen «Välsigna Herre och bevara». När de sista tonerna af denna förklingat, framträdde professor F. Gustafsson och riktade till den lyssnande allmänheten kraftfulla maningsord. Då talaren slutligen tillropade vår ungdom och vårt land ett hell, ljödo

dånande hurrarop från den entusiasmerade folkmassan. Och det var värme och glöd, som genomströmmade folksången, där den stämdes upp af tusenden.

Festen fortgick emellertid efter det uppgjorda programmet:

»Bevara Gud vårt fosterland», koral.

Festpoem af Th. Lindh.

Kör ur »Orfeus» Gluck.

»Borgå» Wallén.

Sånger för manskör.

»Helig är vår ungdomstid» Kreutzer.

Lotsen Gade.

Sånger för blandad kör.

»Jag gungar i högsta grenen» Linsén.

Nyländsk folkvisa arr. Wallén.

Kompositioner för hornmusik.

Hymn Händel.

En liten saga Kajanus.

Nordiska folkmelodier.

»Hell dig du höga Nord» Crusell.

Tal till hembygden af dr P. Nordmann.

Nyländska marschen.

Suomis sång.

Slutord.

Konserten leddes af dirigenterna: d:r E. Leander, kapellmästaren K. F. Lindén och sångläraren A. Uggla samt vicedirigenterna: pastor K. Wallén och d:r Edv. Rindell.

Det musikaliska totalintrycket af konserten var särdeles godt. Med beundran lade man märke till den renhet och fina nyansering, som kännetecknade samsången af de många olika och på skilda håll arbetande körerna. Också hornkapellens spel var jämt och vårdadt. Alt bar vittne om det allvarliga arbete de olika föreningarna nedlagt på sin musikaliska utveckling.

Stämningen, som redan vid konsertens början var hög, steg alltmer under dess förlopp. Och då i program-

mets sista afdelning d:r P. Nordmann i lika varma som originella ord talade till den nyländska hembygden, såg man många kinder glöda.

Då programmets samtliga nummer gått af stapeln, riktade friherre H. v. Hellens några afskedsord till den talrika allmänheten, tackande alla, som deltagit i festen och särskildt de aktivt medverkande, åt hvilka såsom ett minne af festen öfverlämnades de standar föreningarna burit under densamma.

Under konsertens lopp afsände festbestyrelsen till den samtidigt pågående sång- och musikfesten i Ekenäs följande telegram, hvars lydelse af bestyrelsens ordförande delgafs publiken:

Sångfesten i Ekenäs.

En hjärtevarm hälsning sända från Borgås stränder tusental till sångfesten samlade män och kvinnor från östra Nylands svenska bygder sina bröder och systrar vid Pojovik.

Hell vårt land, hell vår hembygd och vårt modersmål!

Från Ekenäs anlände ett telegram af följande lydelse:

Ekenäs, d. 12 juni.

Förenade med Eder genom brinnande kärlek till sången, arbetande med Eder för samma mål, höjandet af kärlek till fosterbygd och fosterland, bedjande med Eder till den Högste, att Han måtte gifva sin välsignelse till det mål, hvarför vi sträfva: ett land, ett folk, sända vi Eder vår broderliga hälsning.

Västra Nylands sångföreningar genom

Karl Höijer.

Dessutom fick festbestyrelsen mottaga ännu talrika telegram, bl. a. ett från professor R. Faltin ifrån Schweiz.

Om ock den stora konserten var festens glanspunkt, voro dock icke festligheterna slut därmed. På kvällen var nämligen anordnad en folkfest å Borgbacken, de ännu behållna vallarna af en förnborg. Dit begåfvo sig därför efter konsertens slut sång- och musikföreningarna, åtföljda af en stor allmänhet. Genom en flaggprydd festport skred

tåget upp till den högsta vallen, där standaren uppställdes kring en på platsen rest talaretribun. I mindre grupper lägrade sig därpå skarorna utefter de branta furukransade vallarna.

I programmet för folkfesten ingingo ett tal och ett för tillfället författadt poem; för öfrigt fingo festbesökarna själfva sörja för sitt nöje. Det blef ock en lätt sak, då på nedersta vallen var uppfördt ett rymligt dansgolf, där ungdomen fick svänga om i munter dans. Till stämningens höjande bidrog icke minst de talrika sång- och musiknummer, som utfördes af olika allmogekörer och kapell.

Äfven studentsången, som ej hörts under hela festen, ljöd nu, utförd af en manstark kvartett af nuvarande och f. d. nyländska studenter under d:r E. Leanders ledning.

Så förflöto timmarna under angenämaste samvara, och skillsmässan uppsköts i det längsta. Den måste dock en gång komma, och ännu samma natt afreste de flesta föreningar till sina resp. hemorter.

* * *

Festdagarna voro så öfver och festen snart ett minne blott. Lyckligt och utan störingar hade den försiggått. Naturen själf hade hela tiden visat sig blid och huld. Försommargrönska och strålande sol hade kommit också vår tunga nordiska glädje att tändas. Öfveralt, hvar man under festdagarna rörde sig i den gamla, allvarliga biskopsstaden, såg man ungdom och skönhet, ljusa drägter och hvita mössor och glädje i allas anleten. Känslan af ungdom, känslan af lefnadslust och glad förtröstan var det ock, som gaf festen dess prägel.

Äfven det ekonomiska resultatet af festen gestaltade sig lyckligt. Festbestyrelsen har nämligen sett sig i stånd icke blott att till Svenska klubben i Borgå återställa det af klubben garanterade bidraget, 1,800 mk, utan ock att till densammas förfogande öfverlämna ett öfverskott af 1,128 mk 28 penni. Af detta öfverskott, förstärkt med den af Svenska Folkskolans Vänner till musikfesten gjorda donationen, 300 mk, komma att utanordnas anslag till befor-

drande af sång- och musikföreningars uppkomst i östra Nyland. Medlens användning står sålunda i fullkomlig samklang med den firade sång- och musikfesten och innebär ett omedelbart fortgående, i samma syfte: folkupplysningens, däri inberäknadt sångens och musikens höjande, i östra Nylands svenska bygder.

Det var dock icke blott att höja bildningsnivån och främja tonkonstens utöfning, som afsågs med sång- och musikfesten i Borgå. Det var fastmer att hos östra Nylands svenskar stärka känslan af samhörighet, känslan däraf, att den svenska befolkning, som bygger och bor på Nylands kust, äger en gemensam hembygd, äger ett gemensamt fädernearf att taga vara på och förkofra till lycka för hembygd och fosterland.

V. M.

Vid Sång- och Musikfesten i Borgå
den 11—12 juni 1898.

*H*ärliga ton,
Himmelska ton,
Sänk dig hit ned från din strålande tron!
Träng till hvar bröst,
Himmelska röst,
Skänk oss de lisande tonernas tröst!

Strömma så blid,
Stilla hvar strid,
Ljud blott om kärlek, om glömska, om frid!
Lös hvarje tvång
Mäktigt en gång,
Fyll hela rymden med välljud och sång!

För hvad du känner djupast, bäst
Ej språket räcker till.
Du söker uttryck; men du kan
Ej säga hvad du vill.

Det står i ord så främmande,
Så fattigt, tomt och kallt.
Blott sången och musiken kan
I toner tolka allt.

Och sångens språk förstår enhvar,
Det tränger till hvar barm.
Om du är hög, om du är låg,
Om du är rik, om arm,
Om lärd, om olärd — hjärtats slag
Gå med i samma takt:
Musiken, sången fångar det
Med samma rytmers makt. —

Se landet här, vårt eget land,
Hur det står sommargrönt!
Det liksom tyckes fråga dig:
Säg, är ej lifvet skönt?
Förtjänar det att lefva här?
Att kämpa här sin bragd?
Att fylla här den lifvets lott,
Som blef dig förelagd?

Så gif ett svar ur hjärtats djup,
Det svar som du har bäst.
På toners vågor låt det gå
Kring landet från vår fest.
Ja, strömma ut, du fagra sång,
Ljud högt från trakt till trakt
Och fånga hvarje hjärta där
Med samma rytmers makt!

*Strömma så blid,
Stilla hvar strid,
Ljud blott om kärlek, om glömska, om frid!
Lös hvarje tvång
Mäktigt en gång,
Fyll hela rymden med välljud och sång!*

Theodor Lindh.

